

Afghanistan: Konsulære tjenester for afghanske borgere

- Den afghanske ambassaden i Oslo stengte dørene i september 2024.
- Afghanske borgere i Norge kan få konsulære tjenester ved andre afghanske utenriksstasjoner. Nærmeste ambassade er i Stockholm.

Kunngjøring fra de facto myndighetene sommeren 2024

Afghansk Ministry of Foreign Affairs (MoFA) kunngjorde på X den 30. juli 2024 at dokumenter utstedt ved en rekke utenriksstasjoner¹, ikke lenger akspeteres av de facto myndighetene. Begrunnelsen var manglende samarbeid med disse stasjonene (Ministry of Foreign Affairs - Afghanistan 2024a).

Bakgrunnen var at Taliban ikke har kontroll over afghanske ambassader og konsulater i Europa og Nord-Amerika. Dette er stasjoner som ledes av personer som var utsendt av og representerte republikken, regimet som ble styrtet 15. august 2021. Dette står i motsetning til flere av stasjonene i Afghanistans naboland og i regionen som gradvis har kommet under Talibans kontroll. Ambasadene i blant annet Pakistan, Turkmenistan, Qatar, India, Kina, Iran, Tyrkia og Russland har utsendte fra de facto myndighetene (Majumdar 2022; Siddique 2024; Yawar 2024).

Den 5. august 2024 presiserte MoFA kunngjøringen av 30. juli (Ministry of Foreign Affairs - Afghanistan 2024b). De facto myndighetene opplyste at dokumenter og forlengelsesstickere utstedt før 30. juli 2024, anses som gyldige og akspeteres som reisedokument av de facto myndighetene. I kunngjøringen på X ble det videre opplyst at enkelte utenriksstasjoner i Europa samarbeider med Taliban, og dokumenter utstedt av disse stasjonene, aksepteres av de facto myndighetene. Det dreier seg om følgende stasjoner:

- generalkonsulatet i München, Tyskland

¹ De nevnte spesifikt London, Belgia, Berlin, Bonn, Sveits, Østerrike, Frankrike, Italia, Hellas, Polen, Sverige, Norge, Canada og Australia.

- ambassaden i Spania
- ambassaden i Nederland
- ambassaden i Bulgaria
- ambassaden i Tsjekkia

Art og omfang av samarbeidet mellom disse stasjonene og de facto myndighetene er uklart. Ifølge en diplomat på det afghanske generalkonsulatet i Bonn (samtale oktober 2024) har det ikke vært utskiftning av diplomater ved disse utenriksstasjonene. Han var ikke kjent med at andre stasjoner i Europa enn de fem nevnt over, har innledet politisk samarbeid med Taliban. Grunnen er blant annet at Taliban ikke får akkreditert diplomater til Europa.

Den afghanske ambassaden i Oslo stengte i september 2024

Den 14. august 2024 hadde Landinfo et møte med ansatte ved den afghanske ambassaden i Oslo om situasjonen etter de facto myndighetenes kunngjøring. På møtet opplyste ambassadør Ghafoorzai at han og resten av staben håpet å få på plass en avtale med Kabul om konsulært samarbeid, slik at de kunne fortsette driften og tjene det afghanske folket.

En snau måned senere, den 10. september 2024, meldte norske medier at den afghanske ambassaden stenger dørene (NTB 2024). Landinfo er ikke kjent med bakgrunnen for at ambassaden i Oslo ble stengt. Ambassaden hadde ansvar for konsulære tjenester til afghanske borgere i Danmark. Beslutningen om å stenge ambassaden sammenfalt med kunngjøringen fra danske myndigheter om å ikke lenger akseptere forlengelsessticker på allerede utstedte pass (Amu TV 2024).

Også den afghanske ambassaden i London la i september 2024 ned virksomheten. Ifølge BBC kom nedstengningen som et resultat av en «offisiell anmodning» fra den britiske regjeringen (Atkinson 2024).

En diplomat ved generalkonsulatet i Bonn (samtale oktober 2024) opplyste at det kun var ambassadene i Oslo og London som hadde stengt etter kunngjøringene fra de facto myndighetene sommeren 2024. I november 2024 meldte imidlertid nyhetsmedier at ambassadøren i Berlin, utnevnt under republikken, hadde fratrådt stillingen. Det samme gjaldt generalkonsulen i Bonn (Ariana News 2024).

Også ambassaden i Stockholm er under press. Svenske myndigheter har besluttet at ambassaden ikke skal ledes av en ambassadør etter årsskiftet 2024/2025. Ambassaden forblir åpen, og intensjonen er at den fortsetter å gi konsulære tjenester til afghanske borgere (samtale november 2024).

Hvor kan afghanere i Norge få tilgang til konsulære tjenester?

Etter nedstengningen av ambassaden i Oslo, har den afghanske befolkningen i Norge mistet tilgang til konsulære tjenester innenfor landets grenser. Ifølge generalkonsulatet i Bonn (samtale oktober 2024) kan afghanere i Norge søke om

konsulære tjenester ved en hvilken som helst afghansk utenriksstasjon, uavhengig av bosted. Stockholm er imidlertid det mest hensiktsmessige for afghanere i Norge på grunn av avstand.

Den afghanske ambassaden i Stockholm

Den afghanske ambassaden i Stockholm erkjenner ikke talibanstyret og samarbeider ikke med de facto myndighetene. Den tilbyr i stor grad de samme konsulære tjenestene som før maktovertakelsen, blant annet vigself-, fødsels- og skilsmisseattest, samt ulike fullmakter, i tillegg til passforlengelse og bekreftelse av identitet. Ambassaden dekker Sverige og Finland, og deres primære ansvarsområde er å bistå afghanere i disse to landene (Migrationsverket 2024, s. 34, 35).

Til svenske utlendingsmyndigheter (samtale november 2024) bekreftet ambassaden at de også bistår afghanere i andre land med konsulære tjenester. I løpet av høsten 2024 hadde en rekke afghanere fra Norge og Danmark henvendt seg til dem.

Afghanere kan møte ved ambassaden uten avtale. Det er heller ikke krav om personlig oppmøte. Dreier det seg om passforlengelse, gjøres det på stedet samme dag. Ambassaden krever ikke at afghanere har lovlig opphold i Norge for å gi bistand, men tilknytning til Norge må dokumenteres, eksempelvis ved et avslagsbrev på søknad om beskyttelse. Søknad om flere konsulære tjenester, blant annet passforlengelse, kan sendes med post vedlagt passet og andre relevante dokumenter. Når søknaden er ferdigbehandlet, blir passet med forlengelsessticker returnert med post (Migrationsverket 2024, s. 35).

Mens afghanere som bor i Sverige, betaler avgiften for passforlengelse i svenske kroner, betaler de som bor utenfor Sverige avgiften i euro, ifølge ambassaden 125 euro. Dersom passet har utløpt for mer enn ett år siden, påløper en ekstra avgift på 290 svenske kroner pr. år.

De som søker om «Confirmation of Identity», må møte personlig ved ambassaden. Det gjennomføres et intervju for å verifisere deres identitet.

Passutstedelse ved utenriksstasjoner som ikke samarbeider med Taliban

Det er generalkonsulatet i Bonn som personaliserer pass for utenriksstasjoner i Europa. Utenriksstasjoner som ikke samarbeider med Taliban, utsteder pass kun i «exceptional cases» fordi konsulatet i Bonn mangler passhefter. Det har ikke vært påfyll av passhefter etter maktovertakelsen.

Dersom en afghaner i Norge er i «urgent need» og trenger pass, kan vedkommende henvende seg til ambassaden i Stockholm eller en annen afghansk utenriksstasjon. Stasjonen vil ta stilling til om det er grunn til å anbefale utstedelse av pass, men generalkonsulatet i Bonn kan i teorien overprøve vurderingen (samtale oktober 2024). Selv opplyser ambassaden i Stockholm (november 2024) at den aldri har anmodet Bonn om å utstede pass på bakgrunn av en nødsituasjon.

For å få utstedt pass, må søkeren presentere tazkera eller et Confirmation of Identity, også kalt Identity certificate. Ingen afghanske utenriksstasjoner i Europa utsteder tazkera. Identity certificate utstedes ved generalkonsulatet i Bonn og en rekke andre utenriksstasjoner.

Diplomaten ved generalkonsulatet i Bonn opplyste at det forekommer at afghanere presenterer forfalskede pass, men forfalskningen er lett å avdekke. Motivasjonen for å presentere falske dokumenter kan være at de trenger reisedokument, eller at de ønsker å endre identitetsopplysninger som navn og alder (samtale oktober 2024).

Forlengelse av gyldighetstiden på allerede utstedte pass ved stasjoner som ikke samarbeider med Taliban

Tidligere utstedte pass kan forlenges med en maskinlesbar sticker som limes inn i passet. Dette gjøres ved alle afghanske utenriksstasjoner. Slik Landinfo forstår situasjonen, ble praksisen utviklet etter maktovertakelsen i påvente av at utenriksstasjonene igjen skulle få tilgang til passhefter og være i stand til å utstede nye pass. Det finnes ingen begrensninger på hvor mange ganger et pass kan forlenges (Migrationsverket 2024, s. 35).

Stickeren produseres i Bonn og distribueres til alle stasjonene i Europa, Amerika og Australia. Ifølge generalkonsulatet (samtale oktober 2024) har de utviklet en sticker med flere sikkerhetslementer. Kabul har utviklet en annen sticker som er i sirkulasjon, særlig i nærområdene. Det er imidlertid ikke mulig å få forlenget passets gyldighet i Afghanistan.

Generalkonsulatet i Bonn opplyste (samtale oktober 2024) at deres erfaring er at prosessen med passforlengelse går raskt, det tar maksimalt en time. Det kreves personlig fremmøte, men generalkonsulatet i Bonn har vurdert å innføre «extension by post». Tjenestepass og diplomatpass forlenges ikke. Vanligvis er forlengelsen på fem år, unntaksvis lenger. Selv om passet utløp for flere år siden, kan det likevel forlenges så lenge passet er maskinlesbart. Håndskrevne pass forlenges kun for «administrative purposes», og bare for ett år.

Et pass som er personalisert eller forlenget ved generalkonsulatet i Bonn etter 30. juli 2024, er, som tidligere nevnt, ikke gyldig reisedokument for en afghaner som ønsker å besøke hjemlandet. Pass med forlenget gyldighetstid gitt av utenriksstasjoner som ikke samarbeider med de facto myndighetene er godkjent som reisedokument til alle andre land, med unntak av Danmark (Amu TV 2024).

Informasjon om personer som får utstedt dokumenter ved generalkonsulatet i Bonn, lagres lokalt og deles ikke med de facto myndighetene. Det samme gjelder informasjon om pass som er forlenget (samtale oktober 2024).

Utstedelse og forlengelse av pass ved utenriksstasjoner som samarbeider med Taliban

Ifølge generalkonsulatet i Bonn (samtale, oktober 2024) er situasjonen ved stasjonene som samarbeider med Taliban annerledes. Generalkonsulatet i München tar imot passsøknader og skal ha utstedt flere hundre pass. Det er ikke mulig å søke om pass ved de fire øvrige utenriksstasjonene i Europa som samarbeider med Taliban.

Generalkonsulatet i München sender biometri og personopplysninger til Kabul, som personaliserer passene. De facto myndighetene skal ha mottatt inntil tre millioner passhefter fra Estland (ambassaden i Stockholm, november 2024). Det fremgår av passet hvor det er personalisert² og hvem som har utstedt passet.

Ifølge ambassaden i Stockholm (samtale november 2024) utsteder ikke konsulatet i München pass til afghanere som bor eller oppholder seg utenfor Tyskland. Ambassaden kjente angivelig til tilfeller der afghanere fra andre deler av Europa hadde henvendt seg til konsulatet, men blitt avvist. Bakgrunnen er at konsulatet ikke har kapasitet til å utstede pass til afghanere utenfor sitt geografiske område. I tillegg skal München ha hatt både tekniske problemer og problemer med transporten av passene mellom München og Kabul.

Også utenriksstasjonene som samarbeider med de facto myndighetene, forlenger allerede utstedte pass, og de bruker stickeren som produseres i Bonn. Det er underskrift og stempel som viser hvorvidt forlengelsen er foretatt av en utenriksstasjon som samarbeider med Taliban eller ei. Et pass forlenget av en stasjon som samarbeider med Taliban, er gyldig reisedokument for innreise til Afghanistan og til alle andre land, med unntak av Danmark.

Hva skjer videre?

I en pressemelding av 5. desember 2024 uttrykte utenriksminister Barth Eide bekymring for menneskerettighetene i Afghanistan. På den bakgrunn er det, ifølge utenriksministeren, uaktuelt å akkreditere en ny ambassadør til Oslo. Samtidig erkjente utenriksministeren behov for kontakt og dialog med de facto myndighetene. Ifølge pressemeldingen nedgraderer Norge de diplomatiske forbindelsene med Afghanistan, men det er aktuelt at Norge mottar en tjenestemann av lavere rang for å håndtere «konsulære saker, visum og andre presserende spørsmål» (Utenriksdepartementet 2024).

² I tillegg til Kabul og generalkonsulatet i Bonn, personaliseres pass i Moskva, New York, Saudi-Arabia, Dubai og Australia.

Om Landinfos responser

Utlendingsforvaltningens fagenhet for landinformasjon (Landinfo) innhenter og analyserer informasjon om samfunnsforhold og menneskerettigheter i land som Utlendingsdirektoratet (UDI), Utlendingsnemnda (UNE) og Justis- og beredskapsdepartementet har behov for kunnskap om.

Landinfos responser er basert på opplysninger fra nøye utvalgte informasjonskilder, og kan bygge på både skriftlig og muntlig kildemateriale. Opplysningene er behandlet i henhold til [anerkjente kvalitetskriterier for landinformasjon](#) og [Landinfos retningslinjer for kilde- og informasjonsanalyse](#).

En respons er et svar på konkrete spørsmål som saksbehandlere i utlendingsforvaltningen har stilt Landinfo, og er ikke ment å være utfyllende redegjørelser for et tema. Responsene er utarbeidet innenfor korte frister, og kildegrunnlaget er ikke alltid like bredt som i våre temanotater.

Landinfo er en faglig uavhengig enhet, og informasjonen som presenteres, kan ikke tas til inntekt for et bestemt syn på hva praksis bør være i utlendingsforvaltningens behandling av søknader. Landinfos responser gir heller ikke uttrykk for norske myndigheters syn på de forhold og land som omtales.

Referanser

Skriftlige kilder

Amu TV (2024, 9. oktober). Denmark stops recognizing extended Afghanistan passports *Amu TV*. Tilgjengelig fra <https://amu.tv/129138/> [lastet ned 23. oktober 2024].

Ariana News (2024, 18. november). Two Afghan diplomats posted to Germany under former government resign. *Ariana News*. Tilgjengelig fra <https://www.ariananews.af/two-afghan-diplomats-posted-to-germany-under-former-government-resign/> [lastet ned 11. desember 2024].

Atkinson, Emily (2024, 9. september). Afghan embassy in London to shut after Taliban sacks staff. *BBC*. Tilgjengelig fra <https://www.bbc.com/news/articles/c70jp1yy7wjo> [lastet ned 23. oktober 2024].

Majumdar, Anwesha (2022, 22. mars). Turkmenistan Becomes 1st Central Asian Nation To Accept Taliban-appointed Afghan Envoy. *Republicworld.com*. Tilgjengelig fra <https://www.republicworld.com/world-news/rest-of-the-world-news/turkmenistan-becomes-1st-central-asian-nation-to-accept-taliban-appointed-afghan-envoy-articleshow.html> [lastet ned 25. juli 2022].

Migrationsverket (2024, 16. desember). *Afghanistan: Identitetshandlingar*. Norrkøping: Migrationsverket. Tilgjengelig fra <https://lifos.migrationsverket.se/dokument?documentSummaryId=48908> [lastet ned 17. desember 2024].

Ministry of Foreign Affairs - Afghanistan, @MoFA_Afg (2024a, 30. juli). *Notice for all Afghan Nationals residing in European countries*. X. Tilgjengelig fra https://x.com/MoFA_Afg/status/1818180461610582042 [lastet ned 23. oktober 2024].

Ministry of Foreign Affairs - Afghanistan, @MoFA_Afg (2024b, 5. august). *Clarification on suspension of consular services at Afghan embassies in Europe, US, Canada and Australia*. X. Tilgjengelig fra https://x.com/MoFA_Afg/status/1820443009479258363/photo/1 [lastet ned 23. oktober 2024].

NTB (2024, 10. september). Afghanistans ambassade i Norge stenger dørene denne uken. *NRK*. Tilgjengelig fra <https://www.nrk.no/nyheter/afghanistans-ambassade-i-norge-stenger-dorene-denne-uken-1.17037450> [lastet ned 23. august 2024].

Siddique, Abubakar (2024, 30. mai). Which Countries Have Relations With The Taliban's Unrecognized Government? *Radio Free Europe*. Tilgjengelig fra <https://www.rferl.org/a/afghanistan-taliban-russia-diplomacy/32972530.html> [lastet ned 25. oktober 2024].

Utenriksdepartementet (2024, 5. desember). *Norge nedgraderer diplomatiske forbindelser med Afghanistan*. Oslo: UD. Tilgjengelig fra <https://www.regjeringen.no/no/aktuelt/norge-nedgraderer-diplomatiske-forbindelser-med-afghanistan/id3077823/> [lastet ned 11. desember 2024].

Yawar, Mohammad Yunus (2024, 19. september). Taliban in control of 39 Afghan embassies globally. *Reuters*. Tilgjengelig fra <https://www.reuters.com/world/middle-east/taliban-control-39-afghan-embassies-globally-2024-09-19/> [lastet ned 6. januar 2025].

Muntlige kilder

Den afghanske ambassaden i Oslo. Møte 14. august 2024.

Det afghanske generalkonsulatet i Bonn. Møte 22. oktober 2024.

Den afghanske ambassaden i Stockholm. Møte 4. november 2024.

© Landinfo 2025

Materialet i denne publikasjonen er omfattet av åndsverklovens bestemmelser. Uten særskilt avtale med Landinfo er enhver eksemplarframstilling og tilgjengeliggjøring bare tillatt i den utstrekning det er hjemlet i lov.